

Några gånger per skift piper skördardatorn i Martins skördare. Dags för kontrollstam.

Martin tar dataklaven, kliver ner på marken (1.), fäster måttbandet i stockändan, går till kapstället (2.), läser av stockens längd och knappar in det på klaven.

Sedan korsklavar han stockänden (3.). Flyttar en meter mot roten och korsklavar igen (4.), osv. En diametermätning per meter. Åter i skördaren ansluter han klaven till skördardatorn som tar emot mätvärdena och korregerar maskinmätningarna med provträdens exakta värden.

Martin och skördarens dator räknar med kubikmeter fast mått på bark - m3f pb. Ett lättförstått volymmått.

Skördarmätning med kontrollstammar

[Tillbaka](#)

Skördarmätning av avverkat virke är idag standard hos Södra, Sveaskog och Vida. I Finland baserar man handel och betalning efter skördarmätt volym.

Vilken kubikmeter vill du ha??

En gång frågade jag en amerikan hur mycket en "cord" var. Ett vanligt mått för amerikansk massaved.

-Det beror på vilken pappersmassa du gör, blev svaret. En cord var den mängd ved som gick åt för att göra ett ton pappersmassa och varierade beroende på om det var slipmassa, eller kemisk massa. Om man utgick från asp, eukalyptus eller från tall.

Ett sådant korkat system har vi ju inte i Världens Bästa Sverige!

Eller?

Sju olika kubikmetrar

I Sverige har, vid olika tillfällen och i olika blandning, minst sju olika "kubikmetrar".

Buketten ser ut såhär:

- Kubikmeter (m3) travat på bark
- M3 travat under bark
- M3 fast mått på bark

Svaga länken sitter här! I skördarens längdmätning/mätning och diametergivare. Men med regelbunden service och ett öga på mätdatorns avvikelser undviker man att felens blir för stora.

- M3 fast mått under bark
- M3 toppmått på bark
- M3 toppmått under bark
- Skogskubikmeter

Det finns fler.

Behöver vi alla dessa?

-Nej! anser Roland Gunnarsson* Stiftets skogar. Livet och prislistorna skulle bli enklare om vi i all handel och virkesredovisning hade samma kubikmeter, "Kubikmeter Fast Mått På Bark" (m3f pb). Den som vill, räknar om till "egna kubikmeter" om de behöver.

-Dessutom skulle man lätt kunna gå över till att betala virket efter mätning i skogen – skördarmätning – och på så sätt snabba upp betalning och redovisning..

Fungerar skördarmätning?

Ja!

Sveaskog, Södra och VIDA kräver att deras entreprenörer ska ha det och göra de kontrollmätningar som krävs för att hålla en bra precision. I Finland grundar man alla virkeslikvider på skördarmätning.

Krav

Kraven är tuffa:

- Sextio procent av diametermätningarna ska ha en felmarginal av högst 4 mm.
- Sjutio procent av längdmätningarna ska ha en felmarginal av högst 4 cm.

Med rätt underhåll, uppmärksamhet och kontrollträd som slumpas ut och sektionsmäts med dataklave, fungerar det. Det är erfarenheterna hittills.

Positiva spin-offs

Skördarmätning ger dessutom positiva sidoeffekter.

Transportplanering underlättas när man har exakta volymer. Samma gäller större företags produktionsplanering. Man vet hela tiden vad man har och kan matcha det mot industriernas behov. Buffertlager och säkerhetslager kan minskas och bindningen av pengar i inaktiva lager minskar.

Torgny Bergström
torgny@torgny.se

* Kolla närmare på:

<http://www.skogssverige.se/smalandsskog/referat/20090224nassjo/20090224nassjo.htm>

[Tillbaka](#)